

Risiko for arbejdsløshed firdobles uden ungdomsuddannelse

31-årige, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, har svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Denne gruppe har fire gange så stor risiko for at blive arbejdsløse og næsten tre gange så stor chance for helt at stå uden for arbejdsmarkedet sammenlignet med unge, der som 25-årige har fået en ungdomsuddannelse.

af privatøkonom **Mie Dalskov**

12. januar 2009

Analysens hovedkonklusioner

- Det er markant sværere at få et godt fodfæste på arbejdsmarkedet, hvis man ikke som 25-årig har fået en ungdomsuddannelse, dvs. enten en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse.
- Risikoen for at blive arbejdsløs er således fire gange højere blandt de 31-årige, der som 25-årige ikke har fået en ungdomsuddannelse. Samtidig står næsten tre gange så mange helt uden for arbejdsmarkedet.
- Som konsekvens af den dårlige arbejdsmarkedstilknytning kan de unge uden ungdomsuddannelse se frem til markant mindre at leve for.
- Den typiske disponible indkomst er således markant lavere blandt de 31-årige, der ikke har fået en ungdomsuddannelse.

Kontakt

Privatøkonom
Mie Dalskov
Tlf. 33 55 77 20
Mobil 42 42 90 18
md@ae.dk

Presseansvarlig
Janus Breck
Tlf. 33 55 77 25
Mobil 40 61 34 38
jb@ae.dk

Svært at få fodfæste på arbejdsmarkedet uden ungdomsuddannelse

I denne undersøgelse følges en gruppe unge, der var 25 år imellem 2000-2002, frem til i dag. Formålet er at undersøge, hvor stor betydning det har for de unge, om de har gennemført en ungdomsuddannelse eller ej. Resultaterne viser meget klart, at det at stå uden ungdomsuddannelse som 25-årig har stor betydning senere i livet.

De seneste tal fra Undervisningsministeriet viser, at andelen af unge, der får en ungdomsuddannelse, er langt under målet på 95 procent. Faktisk har andelen siden 2001 ligget nogenlunde konstant på 80 procent, hvorved en femtedel af en ungdomsårgang står uden anden uddannelse end grundskolen.

Tidligere analyser fra AE har påvist, at unge, der ikke påbegynder en ungdomsuddannelse, har markant dårligere tilknytning til arbejdsmarkedet end de skolekammerater, der kom videre i uddannelsessystemet efter folkeskolen.

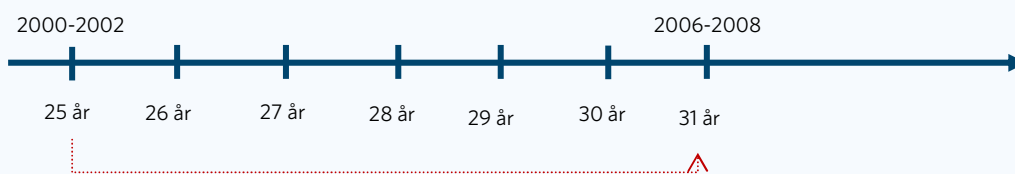
Denne analyse ser på, hvilken betydning det har for de unge senere i livet, om de gennemfører en ungdomsuddannelse? Hvordan det går de unge, der som 25-årige ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, dvs. enten en erhvervsfaglig uddannelse eller en gymnasial uddannelse.

Helt konkret er tre årgange af 25-årige udvalgt i årene 2000-2002, hvorefter deres arbejdsmarkedstilknøytning og livssituation er undersøgt 6 år senere, dvs. 2006-2008, hvor de unge er blevet 31 år. Metoden er nærmere beskrevet i boks 1.

Boks 1. Metoden i undersøgelsen

Analysen undersøger, hvordan det er gået de 25-årige i 2000-2002 senere i livet, afhængigt af om de har fået en ungdomsuddannelse. De 25-årige er fulgt i 6 år, dvs. frem til 2006-2008, når de er 31 år.

Metoden kan illustreres således:

Uddannelsesniveau - 25 år

- A. Har gennemført en ungdomsuddannelse
- B. Har ikke gennemført en ungdomsuddannelse

Livssituation - 31 år

- Uddannelsesniveau
- Indkomst
- Arbejdsmarkedstilknøytning

Hver fjerde 25-årig har ingen ungdomsuddannelse

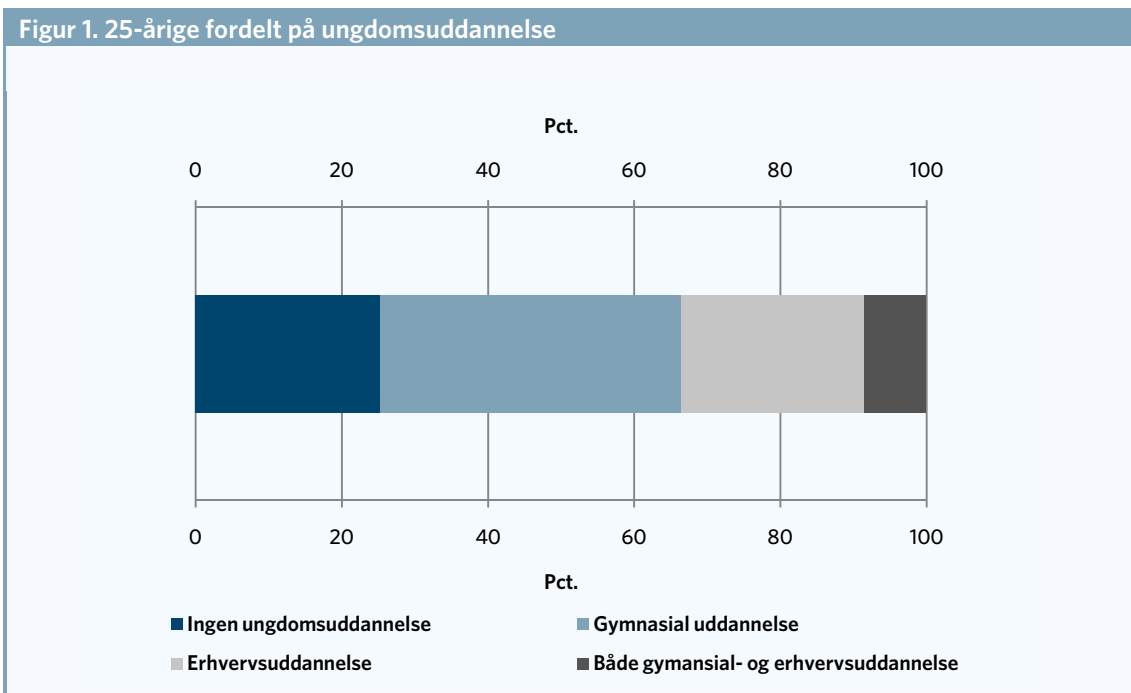
Blandt de 25-årige i 2000-2002 har omkring hver fjerde ingen ungdomsuddannelse. Årgangene af 25-årige ligger på 70-76.000 personer, og heraf har langt størstedelen en ungdomsuddannelse enten i form af en gymnasial uddannelse, en erhvervsuddannelse eller begge dele. Ca. 18-19.000 unge i hver årgang står imidlertid som 25-årig uden en ungdomsuddannelse og har dermed kun grundskolen i bagagen. Dette ses i tabel 1.

Tabel 1. 25-årige fordelt på ungdomsuddannelse			
	2000	2001	2002
	Antal pers.		
Har ingen ungdomsuddannelse	18.940	19.280	17.670
Har ungdomsuddannelse	56.340	56.930	52.360
Heraf kun gymnasial	30.930	31.500	28.840
Heraf kun erhvervsfaglig	19.300	19.110	17.260
Heraf begge	6.110	6.320	6.260
I alt	75.270	76.210	70.020

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata, IDA, (2000-2002).

Ses der på de 25-årige under ét har 25,2 procent af de 25-årige ikke andet end en grundskoleuddannelse - det vil sige hver fjerde 25-årig. Til sammenligning har 41,2 procent en gymnasial uddannelse, mens 25 procent har en erhvervsuddannelse. Hele 9 procent har begge dele. Figur 1 viser den procentvise fordeling.

Selvom det er muligt at få en ungdomsuddannelse senere i livet, er det alarmerende, at hver fjerde 25-årig kun har et uddannelsesniveau svarende til folkeskolens afgangsprøve. Som 25-årig er det 9-10 år siden, at vedkommende forlod folkeskolen. Der har så at sige været masser af tid til at uddanne sig.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata, IDA (2000-2002).

Meget få unge kommer tilbage på skolebænken

Det ikke at have fået en ungdomsuddannelse som 25-årig betyder, at chancerne for at opnå en uddannelse ud over grundskolen er små. Tabel 2 viser de 25-årige fordelt efter uddannelsesniveau i 2005-07, dvs. som 31-årige. Det ses at 78 procent af de 25-årige stadig ikke har nogen kompetencegivende uddannelse efter 6 år. Faktisk har ganske få af dem, der som 25-årig kun havde en grundskoleuddannelse, fået en uddannelse. Dette vidner om, at når man først er ude af systemet, er der få chancer for, at de unge kommer tilbage i uddannelsessystemet.

Tabel 2. 25-årige fordelt på højeste uddannelse som 31-årige

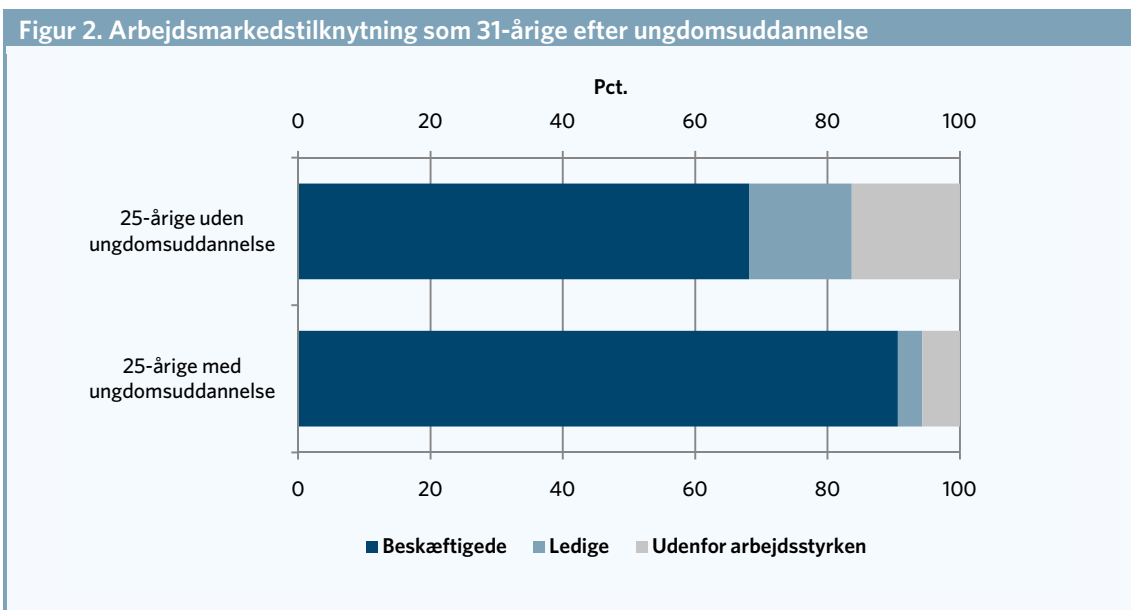
	25-årige med ungdomsuddannelse	25-årige uden ungdomsuddannelse
	Pct.	
Grundskolen	0,0	78,0
Gymnasial uddannelse	8,6	1,1
Erhvervsuddannelse	44,7	13,2
Videregående uddannelse	46,7	7,8
I alt	100,0	100,0

Anm.: Tabellen viser højeste fuldføre uddannelse for 31-årige fordelt på, om personerne havde en ungdomsuddannelse som 25-årig. Personer, der er under uddannelse er fratrukket.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata, IDA.

Ungdomsuddannelsen er første skridt på vejen til arbejdsmarkedet

At få en ungdomsuddannelse er den bedste vej til arbejdsmarkedet. Figur 2 viser de 31-åriges arbejdsmarkedstilknnytning, alt efter om de havde en ungdomsuddannelse som 25-årige. Mens 9 ud af 10, der havde fået en ungdomsuddannelse, er i arbejde, gælder det for "kun" 7 ud af 10 blandt dem, der ikke havde en ungdomsuddannelse. 15 procent af de 25-årige uden ungdomsuddannelse var ledige som 31-årige, hvilket kun gælder for 4 procent af de 25-årige, der havde en ungdomsuddannelse. Det samme mønster gør sig gældende for gruppen af personer helt uden for arbejdsmarkedet.

Med andre ord betyder det ikke at få en ungdomsuddannelse, at de unge senere i livet kommer til at stå uden for eller på kanten af arbejdsmarkedet.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata, IDA.

Det er især førtidspension og kontanthjælp, som mange af dem, der ikke fik en ungdomsuddannelse, lever af. Blandt dem, der ikke fik en ungdomsuddannelse, inden de blev 25 år, er andelen af førtidspensionister 14 gange højere, end blandt dem der fik, idet 6,4 procent af de 31-årige, der som 25-årige ikke havde en ungdomsuddannelse, lever af førtidspension imod 0,5 procent blandt de 31-årige, der havde fået en ungdomsuddannelse inden 25 års alderen.

Det samme gælder, når det drejer sig om ledighed. Dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere er der forholdsvis flere af i gruppen af 31-årige, der som 25-årige ikke havde fået en ungdomsuddannelse. Samlet set er der 11,2 procent ledige blandt de 31-årige, der ikke havde fået en ungdomsuddannelse. For de 31-årig, der havde fået en ungdomsuddannelse, gælder det for 2,8 procent. Dette ses i tabel 3.

Tabel 3. Arbejdsmarkedstilknytning som 31-årige fordelt på ungdomsuddannelse		
	25-årige med ungdomsuddannelse	25-årige uden ungdomsuddannelse
	Pct.	
Beskæftiget	90,6	68,1
Under uddannelse	1,9	1,5
Førtidspension	0,5	6,4
Kontanthjælp	0,5	5,4
Revalidering	0,6	1,3
Sygedagpenge	0,3	1,0
Ledige, aktivering	1,0	4,9
Dagpengemodtager	2,3	5,8
Andet	2,5	5,7
I alt	100,0	100,0

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata, IDA.

Unge uden uddannelse har halvt så stor indkomst

Det ikke at få en ungdomsuddannelse tidligt i livet kan endvidere aflæses i indkomsten. Tabel 4 viser de 31-åriges lønindkomst målt i 2009-niveau fordelt på ungdomsuddannelse som 25-årige.

Det ses af tabel 4 at dem, der havde en ungdomsuddannelse i 25 års alderen, har markant højere lønindkomst som 31-årige, end dem der ikke fik en ungdomsuddannelse. Der er langt flere, der har en lønindkomst under 100.000 kr. blandt dem uden ungdomsuddannelse, mens der er markant flere med en høj lønindkomst på mere end 400.000 kr. blandt de 25-årige, der havde taget en ungdomsuddannelse.

I tabellen er medianen vist for at give et billede af den typiske lønindkomst. Den typiske lønindkomst blandt de 31-årige, der fik en ungdomsuddannelse, er på 298.500 kr., mens medianlønindkomsten for dem, der ikke fik en ungdomsuddannelse, er på 164.000 kr. – altså næsten det halve.

En stor del af forklaringen på forskellene i lønindkomst er højere ledighed blandt personer uden ungdomsuddannelse, men en del af forklaringen kan også være forskel i timeløn og arbejdstider.

Table 4. Lønindkomst som 31-årig fordelt på ungdomsuddannelse som 25-årig

	25-årige med ungdomsuddannelse	25-årige uden ungdomsuddannelse
	Pct.	
Under 100.000 kr.	17,5	40,1
100.000-200.000 kr.	9,6	11,8
200.000-300.000 kr.	22,5	21,4
300.000-400.000 kr.	29,1	15,0
400.000-500.000 kr.	12,6	4,5
Over 500.000 kr.	7,0	1,6
Uoplyst	1,8	5,5
I alt	100,0	100,0
Median, kr.	298.500	164.000

Anm.: Lønindkomsten er fremskrevet til 2009-priser ud fra lønserien i ADAM.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata, IDA.